

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Емилия Панайотова, департамент „Дизайн“ НБУ

По процедура за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“

Професионално направление: 8.2.Изобразително изкуство
Докторска програма „Дизайн“
Департамент „Дизайн“,НБУ

Тема: „ ДРЕХАТА ПОД ВЛИЯНИЕ НА ПРОСТРАНСТВОТО “

Докторант: Динка Жорова Якимова-Касабова

Общи бележки за дисертационният труд

Представеният дисертационен труд се състои от увод, пет глави, заключение, библиография, текстова част с обем 161 страници и 80 изображения в приложение, подкрепящи текста.

Предмет на изследването са важни фактори и процеси повлияли развитието на модата като географското положение, културното развитие, религията, изкуството. Разгледани са и исторически моменти, в които дрехата се променя под влияние на пространството което „обитава“. При историческата периодизация са включени различни периоди от древността до сега като е изследвана връзката между пространството „независимо дали това е храм, сцена или социална сфера, назовани най - общо с термина пространство“.

Динка Якимова се спира най-подробно на периода от края на XIX-ти век и 20-те години на XX-ти век, който е преломен в историята на дрехата, тогава когато започва зараждането на дизайна като отделна професия свързана с изкуството, „когато изработването на облекло се превръща от шивашко

творение, в дизайнерско произведение, съобразено с конкретна наложена тенденция и поведение”.

Цели и задачи на дисертационния труд

Целите и задачите формулирани в увода на дисертационния труд се отнасят към разглежданата тема, притежават яснота и конкретност. Поставените в дисертационния труд цели и задачи очертават различни периоди в промените на облеклото като проучва влиянията върху дизайна, функцията и конструкцията. Изследването няма за цел да е хронологически последователно, а по-скоро анализира най-характерните моменти при създаването на облеклото.

Дисертационният труд притежава висока степен на автентичност и оригиналност. В дисертацията анализът върху разглежданата област е с висока степен на конкретност като в работата е използвана богата библиография.

От анализа на текста на дисертационния труд става ясно, че при неговото създаване е използвана значителна по обем литература, която намира коректно място в текста на дисертацията. Литературата използвана в дисертационния труд съответства на предмета и обекта на изследването, както и на поставените от автора в отделните глави на труда проблеми.

Актуалност и значимост на проблема в научно и научно-приложно отношение

Дисертационният труд „Дрехата под влияние на пространството” е широкообхватен като това позволява изводите и резултатите му да бъдат разпространени върху значително по-широк кръг творчески области.

Подбраните в приложението към дисертационния труд примери ясно характеризират практиката на водещите световни дизайнери в областта на модата.

Теоретичен модел и методика на изследването

При разработването на дисертацията е използван теоретичен модел на изследването, който може да се разглежда като класически, като заедно с това този модел е творчески адаптиран към целите и задачите на изследването.

Дедуктивният метод предполага преминаване от общото към частното ясно може да бъде забелязан при подреждането на предмета на изследване в отделните глави.

Първа глава на дисертацията проследява историческите моменти във визията и функцията на дрехата, които се променят под влияние на различните пространства – архитектура, интериор. Акцентът е поставен върху промените през 20-те години на ХХ век и необходимостта от появата на дизайнери, които да работят в областта на модата.

Глава втора е посветена на социалното пространство, на субкултурите на малките общности и на новите възможности. Анализирани са Хипи, Пънк, Киберпънк, Хип-хоп, Рок и Диско. Дрехите започват да се отъждествяват с идентичността, с принадлежността към идеи и движения.

Сцената като пространство влияещо върху дрехата е изследвана в глава трета: модата родена под влияние на киното, музикалната сцена и нейните идоли, театралния и балетен костюм, кабарето. Обяснено е отражението на цялостната визия на големите имена в киното – звезди и режисьори, суперпродукциите, музикалните идоли и групи в модата и модните допълнения, начина им на живот като стремеж за подражание.

Глава четвърта е посветена на медийното пространство, на модните списания „HARPER`S BAZAAR“, „VOGUE“, „Vanity Fair“, на социалните мрежи, на блогърите. „Социалните мрежи и използването на технологии като мобилни устройства и приложения за интелигентни телефони позволяват пазаруване навсякъде. Тази медия се превръща в новата платформа за представяне на модата, която обхваща милиони хора по целия свят.“

Глава пета е посветена на нашето съвремие и перспективите и посоките пред развитието на облеклото и модата. Подчертано е значението на устойчивия дизайн и в частност на устойчивата мода, която използва технологии и производства щадящи околната среда. „За разлика от бързата мода, бавната мода гарантира качеството на производство, което категорично е и знак за устойчивост на дрехата във времето“. „В „бавната мода“ или още както я наричат „устойчива мода“ ние намираме дрехи направени с конкретна цел и с посланието за по-чиста природа. Днес тя е все още една малка част от глобалният моден пазар, но си проправя път и търси своето място в него и неизменно в бъдеще ще бъде част от един естествен бизнес, с което още веднъж се потвърждава, че промените в различните сфери на живота влияят силно върху възгледите на хората“.

Подчертано е значението на използваните материали и ресурси, на новите технологии в текстила, минимизирането на отпадъците от тъкани, на незамърсяващите индустрии. Подчертано е значението на големите модни дизайнери и модни брандове, които рекламират и популяризират идеите за чисти технологии и производства, все повече да редуцират пиленето на вода, енергия и изхвърлянето на токсични отпадъци придържайки се към екологичните стандарти и етичните норми. Водещи марки въвеждат безводна технология в своята продуктова линия (Nike и Adidas).

Автентичност на материала и оригиналност на решенията

На основата на направения анализ на прилаганите в дисертационния труд теоретични и практически подходи мога да кажа, че прилаганите в дисертацията решения имат значително авторско участие, притежават висока степен на оригиналност и практическа приложимост.

Значителен е собственият принос на автора при събирането и анализа на данните, както и тяхната адаптация към целите и задачите на изследването.

Представеният ми дисертационен труд дава основание да твърдя, че той съдържа значителен потенциал за развитие на заложените в него идеи.

Дисертационният труд може да послужи за създаване на методика за обучение на студентите, както и адаптирането му към различни етапи на обучението. Разработените теми могат да имат приносен характер при обучението на студенти във всички сфери изучаващи дисциплини близки до модния дизайн.

Научни приноси

Дисертационният труд е създаден напълно самостоятелно от дисертанта като очевидно се базира на задълбочено теоретично изследване на посочената тематика.

Нивото на синтеза на съществуващите научни теории позволява по нов начин да се разглежда сферата на дизайна и връзката на съвременния дизайн с модния дизайн и новите технологии.

„Дисертацията събира информация за историята на дрехата от съвсем нова гледна точка като я представя в различни сфери (пространства) от нашето битие.

Разрастващите се стилове в областта на дизайна на дрехата, са предпоставка за търсене на корените на дизайнерските вдъхновения и решения, които са все по - иновативни и абстрактни....”

За първи път пространството, като фактор влияещ на дрехата, е разгледано като водещ елемент в сътворяването и метаморфозите на дрехата, което представя от нов ъгъл, тълкуваните до този момент факти.

Заклучение и предложение

Дисертационният труд представлява завършено и пълноценно научно изследване имащо теоретично значение. Той отговаря на най-високите

изисквания за научен труд и поради това заслужава изцяло и напълно положителна оценка.

Приносният характер на този хабилитационен труд, цялостното творчество и преподавателска дейност на Динка Якимова-Касабова се разпростира върху същността на дизайна на облекло и неговото реално приложение.

Имайки предвид качествата ѝ и приносните моменти в представената документация предлагам на колегите от уважаемото научно жури да бъде присъдена на Динка Якимова-Касабова **образователна и научна степен „Доктор”** по професионално направление 8.2. Изобразително изкуство.

проф. д-р Емилия Панайотова,